

Veiligheidsvisie
Breda 2030

Vertrouwen en verbinding versterkt veiligheid

Vertrouwen en verbinding versterkt veiligheid

Veiligheidsvisie Breda 2030

240.0188

Voorwoord

Door vertrouwen en verbinding elkaar versterken voor een veilig Breda

Breda is meer dan alleen een stad en dorpen; het is een thuis voor velen, een plek waar mensen samenkomen, leven en werken. Veiligheid is een belangrijk aspect in al die vormen van ons dagelijks leven. Daarom is het van wezenlijk belang dat we ervoor zorgen dat Breda een veilige omgeving blijft voor al haar inwoners, ondernemers en bezoekers. Het veiligheidsgevoel is in Breda over het algemeen goed. De inwoners geven het een 6,8 als cijfer. Een ruime voldoende, maar er is ook ruimte voor verbetering.

Wat in de gesprekken met de Bredase samenwerkingspartners en inwoners om te komen tot deze visie steeds naar voren kwam, is dat we dit alleen samen voor elkaar kunnen boksen. Alleen vanuit vertrouwen en verbinding kunnen we elkaar versterken. Dat is dan ook het vertrekpunt van deze visie. Het verlangt van ons dat we vanuit wederzijds vertrouwen in gesprek zijn met inwoners en hen zo ook onze oren en ogen in de stad laten zijn.

Belangrijk om ons te beseffen is dat veiligheid meer is dan alleen het verminderen van criminaliteit. Het draait om de vraag hoe we een omgeving kunnen creëren waarin mensen zich vrij voelen en de kans krijgen om op een veilige manier te leven, te werken en te genieten van alles wat de gemeente te bieden heeft.

Dit veiligheidsvraagstuk blijft ook steeds nieuwe uitdagingen kennen. Denk aan cybercrime, maatschappelijke onrust door polarisatie, klimaatverandering en aanslagen in het kader van ondermijning. Het is een vraagstuk wat nooit af is. En wat in een grote, dynamische gemeente als Breda altijd aandacht zal vragen.

Veiligheid is meer dan alleen repressie. In deze visie wordt ook het belang van preventie benadrukt, waarbij samenwerking nodig is om risicofactoren te identificeren en die uiteindelijk ook te kunnen verminderen. Overlast en criminaliteit voorkomen is namelijk effectiever dan het te verhinderen. Preventie, weerbaarheid en zorg moeten dan ook hand in hand gaan met repressie.

Als gemeenschap kunnen we niet passief zijn als het gaat om onze veiligheid. We moeten dicht op de bal zitten en zijn alleen succesvol als we het samen doen. Het vereist betrokkenheid, alertheid en samenwerking van ons allemaal. Daarom moedig ik elk individu in Breda aan om actief deel te nemen aan de veiligheid van Breda. Of het nu gaat om het (anoniem) melden van verdachte activiteiten, deelnemen aan buurtinitiatieven, uzelf weerbaar maken of het ondersteunen van slachtoffers van criminaliteit.

Het document dat hier voor u ligt is het resultaat van intensieve samenwerking tussen verschillende belanghebbenden, waaronder Bredase maatschappelijke organisaties, de politie en andere hulpdiensten en natuurlijk onze inwoners. Het is een weerspiegeling van onze collectieve inzet om criminaliteit te bestrijden, overlast te verminderen en het gevoel van veiligheid in onze gemeente te vergroten.

Samen kunnen we Breda veiliger maken voor iedereen. Laten we vastberaden blijven werken aan een gastvrije en veilige gemeente waarin iedereen zich thuis voelt, waar kinderen ongestoord kunnen opgroeien en waar alle Bredanaars goed kunnen gedijen.

Paul Depla
Burgemeester van Breda

Inhoud

1. Inleiding	8
2. Wat komt er op ons af?	12
3. Onze gezamenlijke visie	16
4. Onze zeven ambities	22
4.1 Veilig wonen	27
4.2 Veilig werken	31
4.3 Veilig opgroeien	35
4.4 Veilig uitgaan	39
4.5 Veilig door verstoren criminele verdienmodellen	43
4.6 Veilig bij rampen en crises	47
4.7 Veiligheid en zorg in balans	51
Bijlage 1 Trends & ontwikkelingen	54
Bijlage 2 Clustering/elementen binnen de ambities	56

1 Inleiding

Dit is de nieuwe veiligheidsvisie. En we zijn er trots op: samen met al onze partners zetten we ons ook de komende periode tot en met 2030, in voor de veiligheid en leefbaarheid in Breda. Een periode waarin we als gemeente voor een paar grote opgaven staan.

De veiligheidsvisie is een product van en voor ons allemaal. En het is de basis van waaruit we Breda nog veiliger, weerbaarder en leefbaarder gaan maken. We hebben haar samen gemaakt met onze inwoners en veiligheidspartners, zoals de brandweer, Openbaar Ministerie en jeugdwerk. Tijdens twee stads-bijeenkomsten gingen we met hen in gesprek. Zo hoorden we hoe ze aankijken tegen de veiligheid in Breda en wat hun ervaringen zijn. De oogst van deze gesprekken is samen met onze eigen analyse van de veiligheid verwerkt in deze visie. Want een veilige gemeente krijg je alleen als de mensen om wie het gaat zich betrokken voelen bij de aanpak.

Samen werken aan een veiliger en leefbaarder Breda is de basis van onze visie. De uitgangspunten daarvoor staan in hoofdstuk 3. Samen gaan we ons richten op het voorkomen (preventie) en aanpakken (repressie) van overlast en criminaliteit. De weerbaarheid van onze inwoners en ondernemers is daarin belangrijk. Net als een goede balans tussen zorg en veiligheid. En als het nodig is treden we streng op.

Bij een visie horen ambities. Dat geldt ook voor onze veiligheidsvisie. Voor de komende periode hebben we dat zo in woorden uitgedrukt:

In Breda:

- veilig wonen
- veilig werken
- veilig opgroeien
- veilig uitgaan
- veilig door verstoren criminele verdienmodellen
- veilig bij rampen en crises
- zijn veiligheid en zorg in balans

Voor alle zeven ambities geldt dat ze een samenspel zijn tussen veerkracht, preventie, repressie en (na)zorg. We hebben deze ambities in hoofdstuk 4 uitgewerkt. We richten ons ermee op de veiligheidsproblemen van vandaag, maar anticiperen ook op de problemen van morgen. Ook al is dat laatste juist voor veiligheid lastig.

We zien dat de komende jaren het voorkomen van en omgaan met maatschappelijke onrust één van de grootste uitdagingen wordt binnen alle ambities.

De ambities in deze visie staan niet los van elkaar en werken op uiteenlopende aspecten samen. Het investeren in een ambitie draagt vaak ook bij aan een andere ambitie. Zo heeft het verbeteren van de woonveiligheid uiteindelijk ook effect op de collectieve veerkracht en weerbaarheid van Breda en voorkomen we met het tegenwerken van georganiseerde criminaliteit ook dat kwetsbare personen worden uitgebuit. Hoe we aan de ambities gaan werken beschrijven we concreet met uitvoeringsprogramma's. Daarin noemen we concreet de activiteiten waarmee we die ambities willen waarmaken. Maar ook hoe we sturen op de inzet van beschikbare beperkte middelen en capaciteit.

Hiermee geven we aan dat we de visie tussentijds aanpassen en laten meegroeien als de actualiteit en de analyse daar aanleiding voor geeft.

Via verschillende kanalen houden we de komende jaren gemeenteraad, partners, collega's, inwoners en iedereen die zich betrokken voelt up-to-date. Niet alleen over de uitvoering van deze visie, maar ook over wat er op het gebied van veiligheid op ons afkomt in Breda.

2

Wat komt er op ons af?

Bij het maken van deze visie hebben we gekeken naar waar we nu staan in Breda. Maar ook naar wat er de komende jaren op ons afkomt en wat invloed kan hebben op de veiligheid in onze gemeente.

De afgelopen jaren zijn we van crisis naar crisis gegaan. Denk aan de coronapandemie, vluchtelingenstromen, polarisatie en maatschappelijke onrust. Samen met grote vraagstukken zoals klimaat, digitalisering, betaalbare en toegankelijke zorg, kansengelijkheid, circulaire economie, energietransitie en wonen brengt dat voor ons allemaal uitdagingen en onzekerheden met zich mee.

We hebben geen glazen bol. Toch nemen we verwachte ontwikkelingen mee in deze nieuwe veiligheidsvisie. Dat doen we op basis van de maatschappelijke trends¹ en het recente veiligheidsbeeld van 2023.

Dit zijn de verwachte ontwikkelingen:

- Wonen: de meeste inwoners van Breda blijven zich waarschijnlijk veilig voelen in onze gemeente.
- Traditionele criminaliteit, zoals woninginbraken en voertuigdiefstallen: deze neemt af. Maar die daling lijkt te stagneren. Vanwege het lage niveau inmiddels is dat trouwens niet vreemd. Het maakt het wel moeilijk om een prognose voor de toekomst te geven.
- Cybercriminaliteit en alles wat daarbij hoort: deze neemt toe, en daarmee ook de (financiële) schade. Tegelijkertijd zijn we niet weerbaar genoeg en lopen we risico op desinformatie. De opkomst van Artificial Intelligence (AI, kunstmatige intelligentie) zorgt voor nieuwe kansen, maar brengt ook volop nieuwe risico's met zich mee. Denk maar aan het gebruik van deepfaketechnologie om de publieke opinie te beïnvloeden. Ook de betrouwbaarheid van de overheid staat hierdoor onder druk.
- Ondernijning: de lijn tussen boven- en onderwereld blijft vervagen, waardoor onder meer corruptie een grote bedreiging vormt. De totale omvang van de drugsmarkt is onbekend, maar de straatprijzen laten niet zien dat deze afneemt. De geografische ligging van Breda en de sociale verankering van criminele netwerken in wijken lijken elkaar te versterken als het gaat om het plegen van criminaliteit met ondermijnende effecten.
- Jeugdoverlast en -criminaliteit: in de coronaperiode is de overlast toegenomen. Dat effect is er nog steeds. De geregistreerde jeugdcriminaliteit neemt af, maar in sommige wijken komt jeugdoverlast en -criminaliteit vaker voor. Daar lopen onze jongeren namelijk meer risico om een criminele carrière te starten in ondernijning en misdaad.
- Personen met verward of onbegrepen gedrag: ook de overlast van deze groep nam sterk toe tijdens de coronaperiode en ligt nog steeds heel hoog. Hetzelfde zien we bij een andere kwetsbare doelgroep op het snijvlak van zorg en veiligheid, namelijk de dak- en thuislozen.
- Rampen en crises: permanente crises vragen permanente weerbaarheid en veerkracht van de burger. We moeten voorbereid zijn op het onbekende. Klimaatveranderingseffecten spelen daarbij direct en indirect een rol, net als de energiecrisis en de druk op de sector.
- Verharding van de samenleving: criminaliteit met gebruik van wapens of explosieven neemt toe. Tegelijkertijd verruwen de omgangsvormen. Dat zien we aan de intimidatie online en in de 'echte' wereld. Ook bij de jeugd zien we steeds vaker grensoverschrijdend gedrag.
- Maatschappelijke onrust: deze neemt toe en wordt meer divers, wat kan leiden tot polarisatie en radicalisering. Online media kunnen hier negatief aan bijdragen.
- Internationale spanningen en oorlogen in de wereld: hierdoor staat ook onze cyberveiligheid extra onder druk. Dit zorgt voor extra spanningen in de samenleving tussen groepen en individuen.

¹ Voor een toelichting op de trends zie bijlage 1.

3

Onze gezamenlijke visie

We gaan uit van onze stedelijke ambities

Breda wil een grenzeloze, gastvrije en groene gemeente zijn. Eén waar de kwaliteit van het leven voorop staat. Als gemeente hebben we dat uitgewerkt in al onze visies. Van omgevingsvisie 2040 tot woonvisie en van cultuurvisie tot onderwijsvisie en gezondheidsvisie. We gaan voor gezondheid en de kwaliteit van de fysieke leef-omgeving, met veiligheid als centraal thema. We willen een internationaal knooppunt zijn van onderwijsinstellingen die partnerschappen aangaan. Internationale bezoekers aantrekken met een mix van detailhandel, erfgoed, horeca, cultuur en evenementen. En in de top van de winkelsteden staan, waar het gezellig shoppen is. Waar horeca, retail en evenementen samengaan. Met evenementen die aansluiten bij de strategische ambities van onze stad en het stedelijk karakter. Die ontwikkelen we dóór en we maken ruimte voor nieuwe. Maar we willen ook dat Breda een stad in een park is en bovendien duurzaam. De energietransitie gaat namelijk razendsnel. Ook zorgen we dat er meer woningen in onze gemeente komen en gaan we vaker verticaal bouwen. Zo komt er een beter doorstroom, voor oude en nieuwe bewoners.

Dit zijn verschillende voorbeelden uit de plannen die wij in Breda hebben. Maar ze hebben allemaal gevolgen voor de veiligheid. Welke keuze je ook maakt. We kunnen de scherpe kantjes verzachten, maar niet helemaal voorkomen. Dus met de keuze wat voor gemeente we willen zijn, accepteren we ook de uitdagingen op veiligheid die daarbij horen.

Want Breda moet veilig zijn. Het is aan ons allemaal om te streven naar waterdichte plannen. Maar tegelijkertijd moeten we bij elke beslissing beseffen dat niet álles kan. Daarom zullen we telkens moeten kijken wat haalbaar is om de veiligheid te garanderen. We gebruiken 2024 als peiljaar en willen de komende jaren de veiligheid steeds verder verbeteren. De criminaliteit moet afnemen, het veiligheidsgevoel moet toenemen en inwoners en ondernemers moeten weerbaar zijn tegen negatieve invloeden. Zodat geweld, online en in de fysieke wereld, geen plek heeft in Breda.

Veiligheidsuitdagingen

Veiligheid is niet zwart-wit, waardoor we nooit iedereen tevreden kunnen houden. Inwoners vinden het een goed idee dat er plekken worden gerealiseerd waar onze jeugd kan chillen. Deze plekken realiseren we in de stad, maar als het erop aankomt willen inwoners deze plekken niet bij hun in de buurt. Vervolgens zien we dat jongeren worden aangesproken op het feit dat ze op een plek chillen, waardoor zij zich weer gediscrimineerd voelen.

We moeten het samen doen

Veiligheid is een verantwoordelijkheid van ons samen. We hebben elkaar als overheid en samenleving nodig om onze gemeente veilig te maken en te houden. Het vergroten van de weerbaarheid en veerkracht, bijvoorbeeld bij rampen en crisis, is een brede maatschappelijke opgave. Niet alleen een opgave van de overheid en ook niet alleen een vraagstuk van veiligheid. Nog te vaak wordt dit wel gedacht. Ook door de overheid zelf. Maar daardoor krijg je een verwachting in de samenleving waar we als overheid niet aan kunnen voldoen. En dat leidt dan weer tot ontgoocheling en verlies aan vertrouwen in de overheid. Tijdens onze gesprekken met de belanghebbenden en bewoners kwam dat duidelijk naar voren. Hier ligt dus een uitdaging én een kans. Breda heeft al veel ervaring in het samen verantwoordelijkheid nemen voor veiligheid zoals bij buurtpreventie. De ervaring met deze netwerken leveren een goede basis om de samenredzaamheid in de samenleving te vergroten.

We pakken de veiligheidsvraagstukken aan binnen deze visie en onze gedeelde doelen. Dat betekent dat we bondgenootschappen moeten sluiten en eerlijk, persoonlijk en begrijpelijk moeten communiceren. Het gewoon vertellen als iets een dilemma is. Als overheid maar ook als partner en inwoner. We zoeken altijd de verbinding met elkaar. Maar we moeten daarbij wél duidelijk en realistisch zijn over wat ieders verantwoordelijkheid is en wat we van elkaar verwachten. We werken samen in de uitvoering en stellen samen een duidelijke norm als dat nodig is. Denk bijvoorbeeld aan het niet accepteren van discriminatie, (straat)intimidatie en bedreigingen in ons dagelijks leven.

We houden vast aan onze AAA-aanpak

De afgelopen jaren hebben we gewerkt met het Meerjarenprogramma Veiligheid 2019-2022. Dat heeft geholpen om de urgentie vast te houden bij de thema's die erin stonden, bij alle betrokken partijen. We hadden daarvoor de 'AAA'-aanpak (Analyseren, Anticiperen en Activeren) ontwikkeld. Die heeft goed gewerkt en zetten we dus voort. We werken informatie- en risicogestuurd door een goede informatiepositie binnen het Veiligheid Informatie Knooppunt (VIK). Door de inzichten die daaruit komen, zien we snel trends en kunnen we anticiperen op ontwikkelingen. Dat doen we door onszelf en onze ketenpartners te activeren. We werken samen en we stimuleren dat ieder de regie pakt vanuit zijn eigen rol en verantwoordelijkheden.

We zetten in op repressie, preventie, weerbaarheid en zorg

Veiligheid is veel meer dan alleen repressie. Overlast, onveiligheid en criminaliteit voorkomen heeft de voorkeur. Daarom zetten we daar ook primair op in met een (veiligheids)ketengerichte aanpak. We kunnen dat alleen doen met een samenleving die verantwoordelijkheid neemt voor haar eigen veiligheid. En die weerbaar is. Als overheid moeten we dat stimuleren. Helpen om die eigen verantwoordelijkheid te nemen, een ander te helpen. Bij preventie hoort dus ook het omkijken naar anderen, de meest kwetsbare in onze samenleving helpen. Maar ook de ander die door omstandigheden in de knel komt en daardoor misschien criminaliteit als enige uitweg gaat zien. Dat menselijk aspect heeft een belangrijke rol in alle thema's van deze visie. Maar overschrijdt iemand de regels, dan pakken we dat aan met gepaste repressie. We stellen ons dan altijd de vraag of we met de juiste zorg de overtreder weer op het juiste pad kunnen krijgen.

Daarnaast hebben we als overheid een zorgtaak. Dat is een randvoorwaarde voor de veiligheid in de samenleving. Tegelijkertijd hebben inwoners en bezoekers ook zelf de verantwoordelijkheid om voor zichzelf en hun naasten te zorgen. Als gemeente willen we dat iedereen hulp en zorg krijgt als dat nodig is. Daarmee verkleinen we de kans op escalatie en onveiligheid.

Maar we kunnen niet alles tegelijkertijd. We moeten keuzes maken: waar zetten we actief op in en waarop niet? In deze visie vertellen we waar de komende jaren het zwaartepunt van de aanpak op ligt.

Flexibel en toekomstgericht: vasthouden, schakelen en anticiperen

Als iets ons de laatste jaren duidelijk is geworden, is het dat de wereld snel kan veranderen. Onverwachte ontwikkelingen buiten onze macht leiden tot een nieuwe realiteit. Het zijn vaak gebeurtenissen ver buiten onze gemeente- of landsgrenzen, maar ze hebben een enorme impact op onze stad en haar dorpen. Dat dwingt ons om snel te schakelen en onze oorspronkelijke keuzes aan te passen.

We moeten dus ook in de toekomst rekening houden met onvoorziene veiligheidsvraagstukken, naast de bestaande en klassieke. En naast de ontwikkelingen waarvan we weten dat ze op ons afkomen. Die laatste drie staan in deze visie, de eerste natuurlijk niet. Wel is het belangrijk dat we er oog voor hebben en er alert op zijn.

We tonen lef

Als we vooruit willen komen, dan is meer van hetzelfde niet genoeg. De wereld om ons heen verandert steeds sneller en daarmee worden onze uitdagingen groter. Wat voor de één het veiligheidsgevoel vergroot, zorgt bij een ander juist voor onveiligheid. Dus moeten we keuzes maken en innoveren. Zeker als we kijken naar de ambities van Breda. Daarom durven we te zoeken naar ongebruikelijke oplossingen en de grenzen op te zoeken. En als dat nodig is, zwengelen we het debat erover aan of lobbyen ervoor. Samen met onze bondgenoten in de gemeente.

4

Onze zeven ambities

We hebben de belangrijkste onderwerpen op het terrein van veiligheid in Breda geclusterd. Dit zijn onze zeven ambities²:

- veilig wonen
- veilig werken
- veilig opgroeien
- veilig uitgaan
- veilig door verstoren criminele verdienmodellen
- veilig bij rampen en crises
- en zijn veiligheid en zorg in balans

Er is natuurlijk altijd een overlap tussen de verschillende ambities. Daar houden we rekening mee bij het maken van de uitvoeringsplannen: we zorgen voor samenhang. Elke inzet binnen een ambitie vraagt om een andere aanpak en andere partners om succesvol te zijn.

² Voor een toelichting op de clustering zie bijlage 2.

4.1 Veilig wonen

Repressie	Preventie	Weerbaarheid	Zorg
-----------	-----------	--------------	------

Onze ambitie

In Breda hebben we een veilig woonklimaat. Iedere inwoner kan zich veilig voelen in de eigen buurt.

De meeste criminaliteitscijfers dalen of blijven gelijk. Bredanaars geven de veiligheid in de hun buurt gemiddeld een 6,8 als rapportcijfer. De cybermisdrijven stijgen, net als sommige vormen van overlast. De komende jaren willen we de veiligheid in Breda verder verbeteren. Dat doen we door ons te richten op de traditionele criminaliteit en onveiligheid in de woonomgeving. Als gemeente werken we met politie, partners en inwoners samen aan een beschermde woonomgeving voor iedereen. Daarvoor zetten we ook de handhavers van onze gemeente in. Iedere wijk heeft een wijkboa en we leiden handhavers op tot jeugdboa of ondermijningsboa.

Ook hebben we aandacht voor het verschil in gevoel van veiligheid en voor kansengelijkheid in de verschillende wijken. We gaan verder met onze aanpak aandachtswijken en we zorgen voor een goede samenwerking met het programma Verbeter Breda. Daarnaast blijft de verkeersveiligheid in de woonomgeving een belangrijk aandachtspunt.

Zo blijft Breda een veilige gemeente om in te wonen. Maar we focussen ook op digitale (on)veiligheid. Het weerbaarder maken van inwoners, ondernemers en bezoekers staat daarbij centraal.

Ons doel

We verbeteren de veiligheid en veiligheidsbeleving in Bredase buurten en dorpen. Dat doen we door het vergroten van de weerbaarheid bij inwoners, ondernemers en bezoekers en het terugdringen van criminaliteit en overlast.

Activiteiten met speciale aandacht

We maken onze ambitie en ons doel waar door:

Doorontwikkeling Buurtpreventie Breda

Het bewonersnetwerk van Buurtpreventie Breda is nu al actief in een groot deel van de gemeente. Betrokken buurtbewoners werken samen met gemeente en politie aan een veiligere buurt. We zijn trots op dit grote netwerk en we vinden het belangrijk dat het netwerk kan meebewegen in een veranderende wereld.

De komende jaren is het onze ambitie om het sterk gegroeide buurtpreventie-netwerk toekomstbestendig te maken en verder door te ontwikkelen. Het uitgangspunt blijft dat we in Breda samen zorgen voor veilige buurten.

Dat kan alleen met actieve participatie van bewoners en goede ondersteuning vanuit de gemeente. In het uitvoeringsplan Buurtpreventie Breda beschrijven we concreet hoe we deze doorontwikkeling faciliteren.

Uitbreiding Aanpak Cybercriminaliteit en Cyber Ambassadeurs

Terwijl de meeste vormen van fysieke criminaliteit dalen, neemt de digitale criminaliteit toe. Met de preventieve Aanpak Cybercriminaliteit werken we al een paar jaar actief aan de grotere digitale weerbaarheid van Breda. We zijn daarmee gestart in het meerjarenprogramma 2019-2022 en we zetten dit nu door en versterken het. Met speciale aandacht voor de invloed van cybercriminaliteit op onze jeugd.

Daarbij zijn initiatieven zoals 'Cyber Ambassadeurs' van lokale vrijwilligers en samenwerkende partners ontzettend belangrijk. De komende jaren breiden we het netwerk van cyberambassadeurs uit, met bijzondere aandacht voor jongeren en jongvolwassenen.

"Het vergroten van digitale weerbaarheid. Dat is waar het vrijwilligerswerk zich op richt. Dit vind ik een vorm van zorg voor elkaar. Zelf leer ik er ook veel van."

Christ van Althuis, cyberambassadeur

Inzetten op nieuwe ontwikkelingen rondom Brandveilig Leven

We hebben te maken met een energiecrisis en daardoor stijgende energieprijzen. In combinatie met de energietransitie heeft dat zijn weerslag op branden in Nederland. We hebben namelijk vaker te maken met zonnepaneel- en batterijbranden, door de sterke groei van het bezit van elektrische auto's en fietsen en het gebruik van thuisbatterijen. Dit brengt gevaar voor mens en dier in de omgeving. Op dit moment geven we al basisvoorlichting via de Ambassadeurs Brandveilig Leven in Breda. Daarbovenop investeren we de komende jaren in het omgaan met de risico's van alternatieve verwarming van woningen en het gebruik van batterijen.

Gebruikmaken van de buitenruimte om het risico op crimineel gedrag te verminderen

Hoe een openbare ruimte is ingericht, heeft invloed op (on)veilig gedrag. In een buurt die bijvoorbeeld slecht onderhouden is, zien we vaak meer overlast of crimineel gedrag. Maar andersom werkt het ook zo. Een fijne inrichting stimuleert veilig gedrag en draagt positief bij aan onze veiligheidsbeleving. In vaktermen heet dat Crime Prevention Through Environmental Design (CPTED). Je bereikt dit onder andere door strategisch gebruik van verlichting, kleur, geluid, groen en hufferproof materialen in de openbare ruimte. De komende jaren zetten we CPTED in om de Bredase straten en gebieden veiliger te maken.

Optimaliseren meldingsproces bij onveilige situaties

Om te zorgen dat onze inwoners veilig kunnen wonen is het ontzettend belangrijk dat mensen onveilige en onleefbare situaties melden. Een leefbare buurt is namelijk een gedeelde verantwoordelijkheid van gemeente én inwoners. Daarom is het belangrijk dat burgers blijven melden bij onveilige situaties en we daarvoor een duidelijk meldingsproces met goede terugkoppeling hebben. We hebben als gemeente verschillende meldingskanalen, zoals het telefoonnummer 14 076 en de BuitenBeter-app. Uit de gesprekken met onze inwoners blijkt dat bewoners andere verwachtingen hebben bij het meldings- en terugkoppelingsproces dan wij nu bieden. Voor het versterken van de samenwerking en het vertrouwen in de overheid is deze terugkoppeling juist van groot belang. Daar willen we dus nog winst behalen.

4.2 Veilig werken

Repressie	Preventie	Weerbaarheid	Zorg
-----------	-----------	--------------	------

Onze ambitie

In Breda hebben we een veilig ondernemersklimaat en voorkomen we dat ons bedrijfsleven slachtoffer wordt van criminaliteit.

Veilig werken begint bij de organisatie of ondernemer en werknemers zelf. Maar het gaat verder. Breda ligt centraal, heeft grote bedrijventerreinen, een talrijk en gevarieerd winkelaanbod – ook in de wijken – en een bloeiende woonboulevard. Daarmee zijn we niet alleen aantrekkelijk voor onze eigen inwoners. We trekken bezoekers van ver buiten onze gemeentegrenzen. Maar al die economische bedrijvigheid trekt ook de aandacht van criminelen.

Veiligheid geen prioriteit?

Ondernemen betekent investeren in een product of dienst en genieten van de behaalde resultaten. Het is echter ook belangrijk om de continuïteit te waarborgen. Stel het maken van een veiligheidsrisico-analyse niet uit tot na een brand of hack. Wees voorbereid en deel ervaringen met anderen!

Doelstelling

Het bedrijfsleven in Breda is weerbaar tegen ondermijning, criminaliteit en onveiligheid.

Activiteiten met speciale aandacht

We maken onze ambitie en ons doel waar door:

Weerbaarheid en veilig werken vergroten

De verantwoordelijkheid voor veilig werken ligt primair bij onze ondernemers. Maar als er behoefte is, ondersteunen we. We hebben aandacht voor de veiligheid op onze bedrijventerreinen. Dit doen we door in te zetten op het keurmerk veilig ondernemen bedrijventerreinen (KVO-B) en het voorkomen en aanpakken van ondermijning en andere vormen van criminaliteit en overlast. Ook is er aandacht voor onze winkelcentra. We helpen ondernemers hun weerbaarheid en veerkracht individueel en gezamenlijk te versterken ten aanzien van meerdere facetten van veiligheid, waaronder ook cybercrime en grote calamiteiten. Dat doen we door de ondernemers bewust te maken van de risico's waarmee hun bedrijf te maken kan krijgen en door ze handelingsperspectieven te bieden. Daarin nemen we innovatieve instrumenten mee.

Aanpakken van geweld tegen ondernemers en hun werknemers

De samenleving verhardt. Dat zorgt dat steeds meer ondernemers en hun werknemers in aanraking komen met geweld. Niet alleen verbaal, maar ook fysiek. Het lijkt normaal te worden. Dit zien we in het hele land. Ook zijn medewerkers van hulpdiensten en overheidsorganisaties het slachtoffer. Deze tendens willen we tegengaan. We ondersteunen ondernemers en hun werknemers en faciliteren bij vraagstukken of als ze hulp zoeken.

4.3 Veilig opgroeien

Repressie	Preventie	Weerbaarheid	Zorg
-----------	-----------	--------------	------

Onze ambitie

In Breda zijn jongeren weerbaar tegen de verleidingen van de criminaliteit.

Elke jongere in Breda zegt ‘nee’ tegen iedere vorm van geweld, grensoverschrijdend gedrag of criminaliteit.

Ons doel

Samen zorgen we ervoor dat jongeren in Breda veilig kunnen opgroeien.

Activiteiten met speciale aandacht

We maken onze ambitie en ons doel waar door:

Het bestrijden en voorkomen van problematisch en overlastgevend gedrag

Om jongerenoverlast in Breda tegen te gaan, moeten we repressie, preventie en activatie met elkaar verbinden. Als we samenwerken met interne en externe partners, kunnen we onze jongeren beïnvloeden en negatief gedrag voorkomen en als dat nodig is bestrijden. We herijken het Bredaas model Aanpak Jongerenoverlast en versterken de samenwerking met onze partners.

Preventie met gezag

Preventie met Gezag is een programma waarmee we in Breda willen voorkomen dat jongeren afglijden in de georganiseerde criminaliteit. Samen met scholen, ouders en (veiligheids)partners werken we aan maatwerk voor individuele gevallen. Maar we zorgen ook voor een harde aanpak om georganiseerde criminaliteit door jongeren te voorkomen. Preventie, weerbaarheid en repressie zijn de drie kernwaarden in het programma.

Aanpakken jeugdcriminaliteit en het voorkomen van jonge aanwas

Zowel landelijk als in Breda daalt de jeugdcriminaliteit. Maar als jongeren zich schuldig maken aan crimineel gedrag zijn het wel zwaardere feiten. Daarom zetten we ons samen met onze veiligheidspartners in om crimineel gedrag in Breda tegen te gaan. We hebben speciaal aandacht voor het voorkomen van afglijden in georganiseerde criminaliteit, maar ook voor misdaad rondom voetbal. Tegelijkertijd zetten we ons in voor jongeren die het slachtoffer zijn van misdaad, zoals criminele uitbuiting. Bij dat alles zetten we bestuurs- en strafrecht in. Ze zijn allebei belangrijk bij het voorkomen en bestrijden van crimineel gedrag.

Extra inzetten op preventieve aanpak

Een veilig Breda bereiken we niet alleen door repressief op te treden tegen grensoverschrijdend gedrag. Het is noodzakelijk dat we inzetten op weerbaarheid en preventie. Dat moeten we samen doen. Want de jeugd heeft niet alleen de toekomst, maar is die ook. We werken samen met verschillende partners, zoals het Zorg- en Veiligheidshuis en het onderwijs. En met ouders, die we op onze beurt ook ondersteunen. Samen helpen we onze jeugd zich beter te ontwikkelen. Zonder dat zij zich laten verleiden door criminaliteit, bijvoorbeeld bij schulden. Daarom werken we samen rondom de ontwikkelingen van 'Kind en Gezin', het 'Stevig Lokaal Team', de onderwijsvisie en aan 'De week van het geld' i.h.k.v. preventie van schulden.

Weerbaar tegen cybercriminaliteit

De fysieke en online wereld zijn voor jongeren één geheel. Nieuwe generaties maken vaak geen onderscheid meer. De komst van kunstmatige intelligentie zorgt dat de mogelijkheden groter zijn dan ooit, maar datzelfde geldt ook voor de risico's. In Breda vinden we het belangrijk om jongeren alert te maken op de risico's in onze gedigitaliseerde samenleving zoals cybercriminaliteit en ze daar tegen te beschermen. Tegelijkertijd innoveren we zelf mee met preventie om cybercriminaliteit te bestrijden.

4.4 Veilig uitgaan

Repressie	Preventie	Weerbaarheid	Zorg
-----------	-----------	--------------	------

Onze ambitie

Inwoners, bezoekers en personeel kunnen genieten dankzij een veilig verloop van alles wat uitgaan in Breda kan bieden.

Breda bruist! We hebben onze inwoners en bezoekers veel te bieden aan vrijetijdsbesteding. De uitgaanscentra en vele grote evenementen trekken massa's mensen naar onze gemeente die samen willen genieten. Dat geldt natuurlijk ook voor NAC Breda, want velen in onze gemeente en ver daarbuiten hebben een geel-zwart hart. We willen deze massaal publiektrekkende activiteiten veilig laten verlopen voor bezoekers en personeel. Dat vraagt om een intensieve gecoördineerde samenwerking tussen publieke en private partners.

Doelstelling

In Breda voelt iedereen zich bij het uitgaan welkom en veilig en gaan veiligheid en gastvrijheid hand in hand.

Activiteiten met speciale aandacht

We maken onze ambitie en ons doel waar door:

Veilig uitgaan

Breda wil een gezellige, gastvrije en veilige uitgaansstad zijn voor iedereen. Daarom zorgen we op de eerste plaats voor een veilige openbare ruimte in ons uitgaanscentrum. Daarbij horen ook de aanloopstraten als de hoofdroutes van en naar het centrum. Daarnaast richten we ons op het voorkomen en aanpakken van grensoverschrijdend gedrag bij jongvolwassenen, zoals straatintimidatie. We hebben oog voor normvervaling en de invloed van alcohol- en drugsgebruik daarop. Ook zijn we alert op discriminatie en racisme. In Breda moet iedereen vrij zijn om veilig uit te gaan. Ten slotte zorgen we dat onze horecaondernemers weerbaarder worden. Dat doen we door hen bewust te maken van de veiligheidsrisico's waar ze mee te maken kunnen krijgen en door handelingsperspectieven te bieden.

Roadmap KNVB 'Gastvrij en veilig voetbal'

Ons voetbal is gastvrij en veilig voor iedereen. Stadions zijn plezierige plekken om naartoe te gaan voor uit- en thuis supporters. Gastvrijheid is de standaard. Wie zich niet gedraagt is in beeld, wordt gepakt, gestraft en is niet meer welkom.

Veilige evenementen en (betaald) voetbal

Evenementen en wedstrijden in het betaald voetbal moeten veilig verlopen. Dat is op de eerste plaats de verantwoordelijkheid van de organisatoren. Daarom zorgen we dat zij een professionele, kwalitatief hoogwaardige veiligheidsorganisatie hebben. We borgen dat in de vergunning, bij grote evenementen en in het (betaald) voetbal. Als organisatoren hun verantwoordelijkheid nemen en zorgen voor een veilig evenement zet ook de overheid zich op basis van wederkerigheid in op het wegnemen van de eventuele resterende risico's, zoals met de inzet van een veiligheidsteam. We zorgen bij grote evenementen en volksfeesten - zoals carnaval - dat de publieksstromen veilig verlopen. Dat doen we met maatregelen voor crowdmanagement.

We snappen dat veel maatregelen rondom 'ons' NAC voor beperkingen zorgen. En dat iedereen - en dus ook goedwillende supporters - daar hinder van ondervindt. We minimaliseren ze daarom ook zo veel mogelijk, samen met onze partners in het betaald voetbal. Maar dat doen we alleen als dat verantwoord kan en we straffen bij individueel en of groepsgewijs grensoverschrijdend gedrag. Waar dat kan gaan we voor een persoonsgerichte aanpak.

4.5 Veilig door verstoren criminele verdienmodellen

Repressie	Preventie	Weerbaarheid	Zorg
-----------	-----------	--------------	------

Onze ambitie

In Breda beschermen we de democratische rechtstaat en zorgen we voor een weerbare en betrouwbare overheid. We voorkomen en verstoren zoveel mogelijk de (on)bedoelde ondermijning door georganiseerde criminaliteit.

Doelstelling

Breda is weerbaar tegen ondermijning door georganiseerde criminaliteit. We voorkomen en verstoren criminele processen en het crimineel verdienmodel.

Activiteiten met speciale aandacht

We maken onze ambitie en ons doel onder meer waar door samen te werken in het Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC) Zeeland-West Brabant. Het RIEC kent drie pijlers: verkennen, voorkomen en verstoren.

Deze pijlers vormen de basis voor de aanpak van de door het RIEC geprioriteerde criminele markten: synthetische drugs, cocaïne, cybercrime en mensenhandel. Het verstoren van deze markten gebeurt op voor die markten cruciale onderwerpen: logistiek/transport, (criminele)geldstromen en jonge aanwas in de criminaliteit. Deze thema's gelden als rode draden bij het verstoren van deze criminele markten. Wij leggen de focus op twee van de genoemde pijlers: Voorkomen en Verstoren.

Pijler Voorkomen: versterken van een weerbare samenleving en weerbare overheid

'Om een weerbare samenleving te creëren en versterken, is allereerst inzicht nodig in de kwetsbaarheden. Herkennen en versterken van kwetsbare branches tegen de ondermijnende effecten van georganiseerde criminaliteit is daar een belangrijk onderdeel van. Ook het weerbaar maken van kwetsbare jeugd en kwetsbare gebieden hoort bij het versterken van een weerbare samenleving. Daarnaast is een weerbare overheid noodzakelijk.'

Als we de gemeente Breda en haar medewerkers en bestuurders meer weerbaar maken, verminderen we de ondermijnende effecten van georganiseerde criminaliteit op de overheid. Daarbij zijn een paar zaken belangrijk: bewustwording onder ambtenaren, risico-inventarisatie van kwetsbare functies en het beperken van deze risico's. Door de Brabantse Norm Weerbare Overheid in Breda toe te passen en te versterken, zorgen we voor een basisverdedigingslinie. We moeten samen met de gemeenten om ons heen en met de provincie maatregelen nemen om verplaatsing van het probleem te voorkomen. Het versterken van de weerbaarheid van de overheid heeft blijvend aandacht nodig.

“Door samen te werken met overheidspartners kunnen we onderling de beste aanpak kiezen om de criminaliteit een slag toe te brengen. Zoals het inzetten van bestuurlijke maatregelen, bijvoorbeeld het sluiten van een pand waarin drugs is aangetroffen, of de inzet van het BIBOB-instrument”.

Pijler Verstoren: verstoren van criminele processen

Als gemeente Breda spelen we een rol in het actief verstoren van criminele markten. Dat doen we door gecoördineerd en integraal samen te werken met onze veiligheidsketenpartners. Zo zorgen we dat er tegenover de georganiseerde criminaliteit een georganiseerde overheid staat. Daarbij richten we ons op de cruciale onderwerpen van de criminele markten (logistiek/transport, geldstromen en jonge aanwas) en op het doorbreken van criminele carrières. Bij dat laatste is niet alleen doortastend optreden belangrijk. Ook preventie is cruciaal, vooral onder jongeren. We willen bijvoorbeeld voorkomen dat Bredase jongeren worden geronseld voor het uithalen van cocaïne uit containers in havengebieden. We hebben daarvoor de steun van onze lokale partners nodig. Zij zijn namelijk in de wijk actief en vangen signalen op. Onder andere door het programma preventie met gezag wordt deze samenwerking versterkt. Door ons beleid en het handelingsperspectief integraal op elkaar af te stemmen en door onze verkenningen te vertalen naar lokale interventies maken we samen een sterke vuist tegen georganiseerde (ondermijnende) criminaliteit.

4.6 Veilig bij rampen en crises

Repressie	Preventie	Weerbaarheid	Zorg
-----------	-----------	--------------	------

Onze ambitie

Breda is weerbaar tegen calamiteiten door voorbereid te zijn op de crises van morgen.

Heftige gebeurtenissen zoals overstromingen, bosbranden, hitte en droogte, stroomuitval, grootschalige branden, grote ordeverstoringen en oorlogen in de wereld: we zien ze soms verder weg en soms heel dichtbij. Klimaatverandering leidt tot meer extreem weer. Wat op haar beurt weer kan leiden tot versterking van het dagelijks leven, hoge kosten en grote aantallen slachtoffers. Daarnaast kan extreem weer de oorzaak zijn van of een verzwakende factor zijn bij branden en ongevallen. Denk bijvoorbeeld aan de beschikbaarheid van bluswater in een periode van langdurige droogte.

Doelstelling

Elke inwoner en ondernemer in Breda is veerkrachtig genoeg om met rampen en crises om te gaan. Onze crisisorganisatie kan dit adequaat ondersteunen en de crisisbeheersing regisseren.

Activiteiten met speciale aandacht

We maken onze ambitie en ons doel waar door:

Weerbaarder bij dreigende oorlogen en extremen

We zorgen dat bewoners en ondernemers beter geïnformeerd worden over wat zij zelf en samen kunnen doen als een oorlog dreigt of een ramp of crisis plaatsvindt. Samen met hen organiseren we een stevigere basis. Denk aan het klaar hebben liggen van een vluchtplan of noodpakket voor de eerste 72 uur. Weersextremen (hitte, droogte, wind en regen) zullen meer overlast en calamiteiten gaan veroorzaken. De vanzelfsprekendheid van de beschikbaarheid van elektriciteit, internet, telefonie en voldoende schoon drinkwater zal verder onder druk komen te staan en mogelijk vaker tijdelijk uitvallen. Daarom is achteroverleunen geen optie meer, de veerkracht en weerbaarheid moet vergroot worden. Daarvoor versterken we de informatieverstrekking en gaan we actief in gesprek met doelgroepen. Mensen zijn namelijk bereid om te investeren in wat hen en anderen raakt. Dat betekent tevens dat we nieuwe netwerken moeten opbouwen en bestaande moeten onderhouden. Dat doen we door samen met belangrijke partners als de Veiligheidsregio en het Rode Kruis aan innovaties te werken.

In december 2024 waarschuwde secretaris generaal van de NAVO Mark Rutte voor een dreigende oorlog. Al eerder lieten de Nederlandse ministers van Defensie en Justitie in 2024 weten dat burgers zich moeten voorbereiden op acute noodsituaties. Bijvoorbeeld door een noodpakket te maken. Dat is nodig omdat in tijden van crisis veel diensten uitvallen en niet iedereen meer geholpen kan worden.

(Grootschalige) maatschappelijke onrust beheersen

We staan als mensen steeds vaker tegenover elkaar. Omdat de vlam sneller in de pan kan slaan in deze tijd van polarisatie, hebben we als gemeente meer aandacht voor groeiende maatschappelijke onrust en escalaties. Ook als die online worden aangejaagd waarbij we ook aandacht hebben voor de aanpak van desinformatie. We zorgen dat we altijd in verbinding zijn met maatschappelijke netwerken. Zo hebben we meer zicht op sentimenten die leven. Tegelijkertijd kunnen deze netwerken helpen bij het 'gezond' houden van de sfeer. En we gebruiken de instrumenten die we de laatste jaren ontwikkeld hebben, zoals de Handreiking communicatie bij maatschappelijke onrust na ernstige geweldsincidenten³ en de Bredase Denktank Sociale Cohesie.

Doorontwikkelen crisisbeheersing (ook voor crises die we nog niet kennen)

We zitten in een permacrisis: een aanhoudende periode van instabiliteit en onzekerheid. In het bijzonder eentje die het gevolg is van een reeks catastrofale gebeurtenissen. Steeds vaker zijn er extreme situaties waarbij naar crisisorganisaties wordt gekeken om regie te pakken. Denk aan de coronacrisis en de vluchtelingenopvang de afgelopen jaren. Als we dit soort grotere crises willen kunnen aanpakken, is het noodzakelijk dat we buiten de gemeentegrenzen doorontwikkelen en samenwerken. Dat kan alleen door samen te werken met andere gemeenten, de Veiligheidsregio, provincie en het Rijk.

3 Het CCV: Handreiking communicatie bij maatschappelijke onrust na ernstige geweldsincidenten

4.7 Veiligheid en zorg in balans

Repressie

Preventie

Weerbaarheid

Zorg

Onze ambitie

Breda is een veilige en ondersteunende omgeving voor alle inwoners en bezoekers, met speciale aandacht voor de meest kwetsbaren.

Dit vraagt om een integrale aanpak waarin zorg en veiligheid hand in hand gaan. Door samen te werken met diverse partners in zowel de zorg als de veiligheidsketen, kunnen we risico's en bedreigingen effectief aanpakken en tegelijkertijd de juiste hulp bieden. Het versterken van deze samenwerking is essentieel om ervoor te zorgen dat kwetsbare inwoners de bescherming en zorg krijgen die zij nodig hebben, nu en in de toekomst. Tegelijkertijd zorgen we dat de overlast zo beperkt mogelijk blijft.

Doelstelling

In Breda werken we binnen verschillende domeinen om overlast blijvend aan te pakken. Hierdoor verminderen we overlast op straat en verhogen we het veiligheidsgevoel. We proberen uitbuiting van kwetsbare groepen te voorkomen en gaan discriminatie, polarisatie en radicalisering tegen.

Deelnemers van de Denktank Sociale Cohesie Breda hebben veel contacten en zijn in staat verbindingen te leggen door de 'sleutelpositie' die zij hebben binnen een buurt, wijk, stad of groep mensen. Dit is een van de instrumenten in Breda waarmee we de verbinding met de stad versterken.

Activiteiten met speciale aandacht

We maken onze ambitie en ons doel waar door:

Samenwerking aanpakken casuïstiek op grensvlak veiligheid en zorg

In de samenwerking op het gebied van zorg en veiligheid ligt de nadruk soms op zorg en preventie en op andere momenten op veiligheid. Samen met alle betrokken ketenpartners werken we aan het terugdringen van overlast door groepen en/of individuen, terwijl we tegelijkertijd zorgen voor voldoende en passende hulpverlening. We blijven alert op misbruik van sociale voorzieningen, want fraude en misbruik horen niet thuis in onze gemeente. De komende jaren intensiveren we onze samenwerking rondom individuele inwoners en groepen.

Als we het hebben over de aanpak van individuele gevallen, dan willen we zorgen dat elk mens volwaardig deel kan nemen aan de maatschappij. Daarbij staat iemands eigen veiligheid, die van zijn omgeving en de samenleving voorop. Ook is het belangrijk dat we de terugkeer in de wijk of buurt veilig laten verlopen.

We werken aan de verdere ontwikkeling van een sterke aanpak tegen grensoverschrijdend gedrag door personen met verward of onbegrepen gedrag, dak- en/of thuislozen en zogenaamde 'lone wolfs'⁴. Dat doen we per doelgroep en we onderzoeken wat hier voor nodig is. Ook hebben we in het bijzonder aandacht voor radicalisering en extremisme. Samen zorgen we voor een goede, duurzame aanpak voor deze mensen.

Aanpak Mensenhandel uitbreiden

Met de aanpak van mensenhandel richten we ons op de drie meest voorkomende verschijningsvormen: seksuele, criminele en arbeidsuitbuiting. We hebben in Breda een passend hulpaanbod voor slachtoffers van mensenhandel. Ook zorgen we voor voldoende bewustwording, zodat we mensenhandel kunnen signaleren en voorkomen. We werken daarin samen met onze ketenpartners. Ieder heeft daarin zijn eigen verantwoordelijkheid: van bewustwording en hulp tot opvang en repressie. We hebben aandacht voor de LVB-doelgroep (lichtverstandelijke beperking) en voor jongeren die te maken kunnen krijgen met criminele uitbuiting.

Ontwikkeling aanpak overlast dak- en thuisloze jongeren

Met behulp van data en kennis van professionals onderzoeken we de dak- en thuisloosheid in Breda, vooral onder jongeren. We kijken samen met onze partners in het sociaal domein binnen deze doelgroep hoe iemand de hulp kan krijgen die hij nodig heeft en hoe we tegelijkertijd de samenleving kunnen beschermen tegen grensoverschrijdend gedrag en overlast. We willen in Breda voorkomen dat jongeren of jongvolwassenen door een opeenstapeling van problematiek dak- of thuisloos raken en in de criminaliteit belanden.

Discriminatie, racisme en eer gerelateerd geweld

In Breda streven we naar een samenleving waarin iedereen gelijk wordt behandeld en waar discriminatie en geweld geen plaats heeft. In Breda moet iedereen zich veilig kunnen bewegen ongeacht persoonlijke kenmerken, zoals afkomst, etniciteit, geslacht, leeftijd, religie, seksuele geaardheid, genderidentiteit of handicap. We werken samen vanuit diverse programma's, zoals het beleidsplan DGI 2025-2029, bijvoorbeeld waar het gaat om de Aanpak op Straatintimidatie, discriminatie op gebied van horeca, voetbal-supporters, arbeidsmarkt en eer- of cultuur gerelateerd geweld.

⁴ Een "lone wolf" is iemand die zelfstandig en onafhankelijk handelt, vaak zonder deel uit te maken van een groep of organisatie en dus lastiger om in beeld te krijgen. De term wordt gebruikt om iemand te beschrijven die alleen en op eigen initiatief een gewelddadige of criminele daad pleegt, zoals een terroristische aanslag, zonder directe ondersteuning of samenwerking met een bredere organisatie. Vaak leeft deze persoon geïsoleerd.

Aanpak radicalisering en polarisatie

Aandacht voor de aanpak van radicalisering en polarisatie is cruciaal om een veilige en inclusieve samenleving te waarborgen. In Breda werken we samen met diverse domeinen om deze problemen blijvend aan te pakken. Door preventieve maatregelen en door de vinger aan de pols te houden, proberen we radicalisering vroegtijdig te signaleren. Dit in de wetenschap dat we elk moment (moeten) kunnen acteren, indien nodig. We richten ons ook op het bevorderen van sociale cohesie en wederzijds begrip om polarisatie te verminderen. Samen streven we naar een omgeving waarin iedereen zich veilig voelt en iedereen zichzelf kan zijn.

Bijlage 1: Trends & ontwikkelingen

Demografie: bevolking groeit, vergrijst en is meer divers

De bevolkingssamenstelling van Breda verandert: de stad groeit, de gemiddelde leeftijd stijgt en de diversiteit neemt toe. Deze drie ontwikkelingen hebben invloed op de veiligheid en de aanpak hiervan. Zo worden ouderen steeds vaker slachtoffer van cybercriminaliteit, en zal de groei van Breda leiden tot een toename van grootstedelijke veiligheidsvraagstukken.

Ook groeit de bevolking in Breda vooral door de toestroom van buitenlandse arbeidsmigranten, studenten, kenniswerkers en vluchtelingen. De diversiteit in etniciteit neemt toe. Dat betekent dat we onder meer aandacht moeten hebben voor de opvang van de vluchtelingen en de mogelijke problematiek die daarbij hoort. De stad wordt diverser en dat vraagt om een toekomstgerichte veiligheidsvisie. Er zal oog moeten zijn voor de bredere samenstelling van onze bevolking.

Sociaal-cultureel: kansenongelijkheid neemt toe, kwetsbare groepen groeien, maatschappelijke onrust neemt toe en samenleving verhardt

De toenemende opeenstapeling van problematiek in sociaal zwakkere buurten kan leiden tot overlast. Ook extramuralisering kan zorgen dat de doelgroep hiervan met hun bijbehorende zorgproblematiek een veiligheidsprobleem wordt als zij overlast veroorzaken. Door dit soort vraagstukken neemt de vraag naar de combinatie van zorg en veiligheid toe. Kwetsbare wijken kunnen een voedingsbodem zijn voor ondermijning en criminele activiteiten. Opgroeien in armoede vergroot de kans op een criminele carrière.

De verharding van de samenleving kan leiden tot eerder, sneller en extremer gebruik van geweld. Het fenomeen maatschappelijke onrust groeit door onder andere de toenemende bestaansonzekerheid, maar ook de uitingsvorm lijkt te veranderen. We zien dat er nu soms gekozen wordt voor kleine, doelgerichte acties die veel aandacht opleveren in plaats van grootschalige demonstraties. Ook zijn bij acties voor één doel vaak meerdere groeperingen betrokken (bijvoorbeeld extreem-links en -rechts), waar dit voorheen niet zo was.

Economie: hoge prijzen, geringe toename koopkracht, beperkte economische groei en krapte op arbeidsmarkt

De economische trends zullen op sommige kwetsbare groepen een negatievere impact hebben. Denk bijvoorbeeld aan mensen die nu al een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt hebben (zoals jongeren of arbeidsmigranten). Tekort aan personeel bijvoorbeeld bij de politie, gemeente of andere partners zet de kwaliteit van de publieke dienstverlening onder druk.

Ruimtelijk: tekort aan ruimte en woningen, veranderend mobiliteitsgedrag en woonwensen

De verkeersveiligheid staat onder druk. Dat komt door de toename van de verkeersintensiteit en het veranderend gebruik van vervoersmiddelen. Doordat ouderen langer thuis wonen, neemt de kans op branden in huis toe. Het tekort aan woningen kan leiden tot misstanden in vastgoed, zoals onrechtmatige bewoning door bijvoorbeeld kwetsbare groepen.

Politiek-juridisch: complexere taken, toenemende gezamenlijke verantwoordelijkheid (wat niet altijd goed gaat), meer naar de voorkant, grotere rol inzet bestuursrecht in veiligheidsvraagstukken, afnemend vertrouwen in overheid

Veiligheid vraagt steeds meer samenwerking tussen steeds meer partijen. De vele samenwerkingsverbanden kunnen ook tot onduidelijkheid en complexiteit leiden. Daarom is het belangrijk om rollen en verantwoordelijkheden duidelijk te benoemen en regie te voeren. Door bezuinigingen bestaat het risico dat partijen in de netwerken hun verantwoordelijkheid binnen de ketenaanpak niet kunnen waarmaken. Het is belangrijk om de hele keten sterk te houden.

Technologie: verdere digitalisering samenleving, meer afhankelijkheid techniek, toename gebruik en invloed sociale media, AI krijgt een steeds grotere rol, meer informatiegestuurd werken, dilemma veiligheid van stad versus ethiek/privacy/beveiliging

De explosieve stijging van digitale communicatie en de verdere digitalisering van de samenleving leiden tot een sterke toename van cybergerelateerde criminaliteit. Hoewel het niveau van cybersecurity toeneemt, wordt de (financiële) schade steeds groter. Digitale technologieën bieden criminelen mogelijkheden voor hun activiteiten, maar tegelijkertijd aan de overheid ook mogelijkheden om hen aan te pakken.

Vitale instanties zijn afhankelijk van technologie. Dat maakt ons kwetsbaar: door een cybercrisis kunnen cruciale systemen uitvallen. De invloed van sociale media op de perceptie en het gedrag van mensen heeft steeds grotere gevolgen. Desinformatie en nepnieuws zijn relatief nieuwe fenomenen en brengen risico's zoals polarisatie met zich mee.

Duurzaamheid: energietransitie, voedseltransitie, transitie naar een circulaire economie en klimaatadaptatie

De opkomst van zonnepanelen, het gebruiken van batterijen en de opkomst van elektrische auto's brengen nieuwe brandveiligheidsrisico's met zich mee. Hetzelfde geldt voor de groeiende hoeveelheid adapters, zoals die van telefoons. Door klimaatverandering ontstaan nieuwe veiligheidsvraagstukken, zoals droogte en overstromingen, die een andere aanpak vereisen.

Bijlage 2: Clustering/elementen binnen de ambities

Bij veilig wonen gaat het om:

- een veilige en leefbare buurt
- veiligheid in en rond de woning
- vergroten van de eigen weerbaarheid
- verbeteren van de veiligheidsbeleving

Bij veilig opgroeien gaat het om:

- jongeren van ongeveer 10 tot 23 jaar
- het vergroten van de weerbaarheid van jongeren, zodat zij gezonde keuzes maken voor hun toekomst, waarbij we de samenwerking zoeken met scholen, ouders of voogd
- het bestrijden van problematisch, overlastgevend of crimineel gedrag van jongeren
- een preventieve aanpak voor jongeren rondom cyberweerbaarheid en -criminaliteit

Bij veilig werken gaat het om:

- de ondernemer en zijn of haar bedrijf en werknemers
- een aanpak op individueel en collectief niveau
- risicofactoren gekoppeld aan ondernemen (inbraak, diefstal, overvallen, cybercriminaliteit, brandveiligheid, ondermijning)
- gecoördineerde samenwerking tussen publieke en private partners

Bij veilig uitgaan gaat het om:

- vrijetijdsbesteding in (semi-)openbare ruimtes
- veel mensen (massaliteit) geconcentreerd naar plaats en tijd
- meerdere risicofactoren (overmatig alcohol- en drugsgebruik, drukte, conflicterende groepen, anonimiteit, grensoverschrijdend gedrag, grote economische belangen)
- intensieve gecoördineerde samenwerking tussen publieke en private partners

Bij veilig door het verstoren van criminele verdienmodellen gaat het om:

- het versterken van een weerbare overheid
- het voorkomen en verstoren van criminele verdienmodellen

Bij veilig bij rampen en crises gaat het om:

- risicocommunicatie en handelingsperspectief
- investeren in samenwerking met en zelfredzaamheid van ondernemers en bewoners van Breda
- anticiperen op veranderingen en effecten van extremen
- flexibele en slagvaardige crisisorganisatie

Bij veiligheid en zorg in balans gaat het om:

- voorkomen dat zorgvraagstukken zich ontwikkelen tot veiligheidsvraagstukken
- verbinden van passende zorg met opvang, hulp en repressieve maatregelen in samenwerking met de verschillende domeinen en partners

